

Vabariigi Valitsuse korralduse „Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni meretöö konventsiooni koodeksi 2016. aasta muudatuste heakskiitmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõuga (edaspidi eelnõu) kiidetakse heaks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) meretöö konventsiooni (edaspidi meretöö konventsioon) koodeksi 2016. aastal vastu võetud muudatused.

Muudatused puudutavad meretöötunnistuse pikendamist olukorras, kus tunnistuse kehtivus lõpeb ja uut tunnistust ei ole võimalik koheselt välja anda, kuid laev on kontrolli läbinud ja täitnud tunnistuse saamiseks vajalikud tingimused. Muudatuste siseriiklikult rakendamiseks on menetluses meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu, millega muudetakse meresõiduohutuse seadust vastavalt konventsiooni muudatustele.

Muudatused mõjutavad eelkõige Veeteede Ametit, kes annab välja meretöötunnistust ning reedereid, kelle laeval on meretöötunnistus.

1.1. Sisukokkuvõte

Meretöö konventsiooni 2016. aasta muudatused puudutavad konventsiooni juurde käiva koodeksi suuniseid B4.3.1. „Tööõnnetusi, kehavigastusi ja kutsehaigusi käsitlevad sätted“ ja B4.3.6. „Uurimised“ ning standardit 5.1.3. „Meretöötunnistus ja meretööõnnetetele vastavuse deklaratsioon“ ja lisa A5–II. Muudatused reguleerivad olukorda, kus laev on läbinud kontrolli ning vastab meretöö konventsiooni nõuetele, kuid uut meretöötunnistust ei ole võimalik koheselt välja anda. Muudatuste kohaselt võib pädev asutus pikendada juba olemasolevat meretöötunnistust, kuid mitte pikemaks perioodiks kui viis kuud. Lisaks täiendatakse koodeksi suunist B4.3.1 „Tööõnnetusi, kehavigastusi ja kutsehaigusi käsitlevad sätted“ ahistamise ja kiusamise ennetamist puudutavate sätetega.

Eesti Vabariigil kui meretöö konventsiooni ratifitseerinud riigil ei ole nimetatud muudatuste suhtes vastuväiteid. Muudatused jõustusid Eesti suhtes 8. jaanuaril 2019. a.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Korralduse eelnõu ning seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi tööelu arengu osakonna nõunik Liis Tõnismaa (tel 6269 805; e-post: liis.tonismaa@sm.ee). Eelnõu on õiguslikust küljest üle vaadanud õigusosakonna õigusnõunik Ethel Bubõr (ethel.bubor@sm.ee; 626 9738). Muudatused on eesti keelde tõlkinud tõlk Grete Allas.

1.3. Märkused

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (edaspidi ILO) merekonverents võttis 2006. aasta 23. veebruaril Genfis vastu meretöö konventsiooni. Meretöö konventsioon jõustus rahvusvaheliselt 20. augustil 2013. a.

Eesti Vabariik ratifitseeris meretöö konventsiooni 23. veebruaril 2016. a Riigikogu poolt vastu võetud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni meretöö konventsiooni ratifitseerimise seadusega. Ratifitseerimiskiri anti hoiule 5. mail 2016. a ning konventsioon jõustus Eesti Vabariigi suhtes 5. mail 2017. a (RT II, 08.03.2016, 4). 2019. aasta aprilli seisuga on meretöö konventsiooni ratifitseerinud 92 ILO liikmesriiki.

Vastavalt välissuhtlemisseaduse (edaspidi VäSS) §-le 16 vajavad muudatused riigisiseseks menetlemiseks ning avaldamiseks Vabariigi Valitsuse heakskiitu. Muudatused kiidetakse heaks

Vabariigi Valitsuses tulenevalt VäSS § 25 lõikest 2. Muudatusi ei tule Riigikogus ratifitseerida, kuivõrd puuduvad VäSS-i §-s 20 nimetatud alused.

Antud juhul on tegemist olukorraga, kus muudatused jõustuvad meretöö konventsiooni ratifitseerinud riikide suhtes automaatselt ning muudatused on Eesti suhtes juba rahvusvaheliselt jõustunud.

Eelnõu on seotud menetluses oleva meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõuga, mis rakendab muudatusi siseriiklikus õiguses.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu (edaspidi EL) õiguse rakendamisega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

2. Korralduse eesmärk

Korraldusega kiidetakse heaks Rahvusvahelise Töökonverentsi poolt selle 105. istungjärgul 9. juunil 2016. vastu võetud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni meretöö konventsiooni koodeksi 2016. aasta muudatused.

Meretöö konventsioon koosneb artiklitest, eeskirjadest ja koodeksist, mis omakorda koosneb standarditest ja suunistest. Koodeks jaguneb A- (standardid) ja B-osaks (suunised). Meretöö konventsiooni ratifitseerinud ILO liikmele on täitmiseks kohustuslikud artiklid, eeskirjad ja koodeksi A-osa, mis kohustavad austama eeskirjas ettenähtud õigusi ja põhimõtteid ning rakendama kõiki eeskirju koodeksi A-osa vastavates sätetes ettenähtud viisil. Koodeksi B-osa sätted ei ole järgimiseks kohustuslikud (konventsiooni VI artikli lõiked 1 ja 2, konventsiooni eeskirjade ja koodeksi selgitava märkuse lõige 10).

Konventsiooni XV artikli kohaselt jõustub heakskiidetuks loetud koodeksi muudatus kuus kuud pärast kaheaastase vastuväidete esitamise perioodi lõppu kõigi ratifitseerivate liikmesriikide suhtes, välja arvatud juhul, kui ettenähtud tähtaja lõpuks on peadirektorile laekunud ametlikud vastuväited rohkem kui 40 protsendilt liikmetelt, kes on konventsiooni ratifitseerinud ning kelle laevade kogumahutavus on vähemalt 40 protsenti konventsiooni ratifitseerinud liikmete laevade kogumahutavusest.

Korraldusega muudetakse Eesti Vabariigi suhtes 5. mail 2016. a jõustunud meretöö konventsiooni koodeksit. Ehkki konventsiooniga ühinemise otsustas Riigikogu, võib selle lisa muudatused heaks kiita Vabariigi Valitsus VäSS-i § 25 lõike 2 alusel. Vastavalt nimetatud sättele võib Vabariigi Valitsus anda nõusoleku muuta Riigikogus ratifitseeritud välislepingut, kui muudatus ei ole sisulist laadi, muutmiseks on vaja Eesti Vabariigi kinnitust rahvusvahelise organisatsiooni muudatusettepaneku kohta ning selline muutmise menetlus on välislepingus ette nähtud. Seda näiteks juhul, kui välislepingu muutmissettepaneku teeb rahvusvaheline organisatsioon, andes riigile reageerimiseks piiratud aja, mille möödumisel loetakse muudatus riigi suhtes automaatselt jõustunuks, kui sellele ei ole vastu oldud. Reeglina oodatakse muudatusettepanekute kohta arvamust vaid juhul, kui riik muudatustega nõus ei ole. Nõusoleku puhul vaikitakse, mis tähendab, et kui tähtaja jooksul ei ole mittenõustumist väljendatud, jõustub muudatus riigi suhtes. Selline muutmisprotseduur on enamasti fikseeritud juba välislepingu tekstis. Sellises olukorras on lähtuvalt otstarbekuse põhimõttest mõttekam jätta muudatusettepaneku otsustamine Vabariigi Valitsuse pädevusse, kui see ei too kaasa sisulisi ega olulisi muudatusi.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Korraldus koosneb ühest lausest, mille kohaselt kiidetakse heaks meretöö konventsiooni koodeksi 2016. aasta muudatused. Muudetakse suuniseid B.4.3.1., B4.3.6., Standardit A5.1.3. ning Lisa A5-II. Muudatusi on järgnevalt täpsemalt kirjeldatud.

I muudatus

Meretöö konventsiooni koodeksis täiendatakse Suunist B4.3.1. „Tööõnnetusi, kehavigastusi ja kutsehaigusi käsitlevad sätted“. Lõike 1 järele lisatakse järgmine tekst:

„Arvesse tuleks võtta ka laevapardal toimuva ahistamise ja kiusamise kõrvaldamise juhiste viimast versiooni, mille on üheskoos avaldanud Rahvusvaheline Laevanduskoda ja Rahvusvaheline Transporditöötajate Föderatsioon.“.

Lõikes 4 tõstetakse sõna „ning“ punkti b) järelt punkti c) järele. Lisatakse järgmine uus punkt: „d) ahistamine ja kiusamine.“.

II muudatus

Suunises B4.3.6. „Uurimised“ tõstetakse lõikes 2 sõna „ning“ punkti e) järelt punkti f) järele. Lisatakse järgmine uus punkt:

„g) ahistamisest ja kiusamisest tulenevad probleemid.“.

III muudatus

Samuti muudetakse Standardit A5.1.3. „Meretöötunnistus ja meretööõuetele vastavuse deklaratsioon“. Praeguse lõike 4 tekst tõstetakse lõike 3 lõppu ning praegune lõige 4 asendatakse järgmise tekstiga:

„Kui ülevaatus meretöötunnistuse uuendamiseks teostatakse enne tunnistuse kehtivusaja lõppemist ja selle käigus leitakse, et laev vastab jätkuvalt riigisisestele õigusnormidele või muudele käesoleva konventsiooni nõudeid rakendavatele meetmetele, kuid uut tunnistust ei saa kohe väljastada ega laeva pardal kättesaadavaks teha, siis võib pädev asutus või selleks otstarbeks nõuetekohaselt volitatud tunnustatud organisatsioon olenemata käesoleva standardi lõikes 1 sätestatud pikendada tunnistuse kehtivusaega täiendava perioodi võrra, mis ei tohi ületada viit kuud alates olemasoleva tunnistuse aegumise kuupäevast, kinnitades tunnistuse vastavalt nõuetele. Uus tunnistus kehtib kuni viis aastat alates käesoleva standardi lõikes 3 sätestatud kuupäevast.“.

IV muudatus

Seoses standardi A5.1.3. muudatustega tuleb teha muudatused ka Lisas A5-II „Meretöötunnistus“, kuhu lisatakse meretöötunnistuse näidisvormi lõppu järgmine tekst:

„*Tunnistuse uuendamiseks läbi viidud ülevaatusel järel määratud pikendus (kui asjakohane)*

Käesolevaga tõendatakse, et tunnistuse uuendamiseks läbi viidud ülevaatusel järel leiti, et laev vastab jätkuvalt riigisisestele õigusnormidele või muudele käesoleva konventsiooni nõudeid rakendavatele meetmetele, ning olemasolevat tunnistust pikendatakse vastavalt standardi A5.1.3 lõikele 4 kuni ..... (mitte kauem kui viis kuud alates olemasoleva tunnistuse aegumise kuupäevast), andes aega uue tunnistuse väljastamiseks ja laeva pardal kättesaadavaks tegemiseks.

Käesoleva pikenduse aluseks oleva tunnistuse uuendamiseks läbi viidud ülevaatusel teostamise kuupäev:

.....

Allkiri:.....
(Volitatud ametniku allkiri)

Koht: .....

Kuupäev:.....

....

(Vajaduse korral ametiasutuse pitser või tempel)“.

Eesti õiguse meretöö konventsiooni muudatustega vastavusse viimiseks on vajalik meresõiduohutuse seaduse täiendamine, mis on hetkel käsil meretöö seaduse ja meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõuga.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu muudatused ei ole seotud ELi õigusega.

5. Korralduse mõjud

Käesoleva korraldusega kiidetakse heaks meretöö konventsiooni koodeksi 2016. aasta muudatused ning luuakse võimalus muudatuste kohaldamiseks.

Veeteede Amet tegeleb juba täna meretöötunnistuse välja andmisega ja selleks vajalike toimingute tegemisega, mistõttu ei kaasne muudatuste heaks kiitmisega Veeteede Ametile olulist mõju.

Reederitele kaasneb muudatustega positiivne mõju, kuivõrd meretöötunnistuse uuendamise protsess muutub mõnevõrra lihtsamaks.

6. Korralduse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja korralduse rakendamise eeldatavad tulud

Teadaolevalt täiendavaid tulusid ja kulusid ei kaasne. Kulude ilmnemisel on võimalikud asutuste kulud juba teostatavaid tegevusi arvesse võttes väga väikese ulatusega ning kaetakse asjaomaste asutuste eelarvest.

7. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ja ettepanekute esitamiseks ministriumidele ning arvamuse avaldamiseks Veeteede Ametile, Eesti Laevaomanike Liidule ja Eesti Meremeeste Sõltumatule Ametiühingule.